

VIITASAMMAKON POTENTIAALISTEN ELINYMPÄRISTÖJEN TARKASTELU

Asikkala

Tontunniemi

Ruotsalaisen rantaosayleiskaavan alue

21.5.2024

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
Viitasammakon elinympäristöt.....	3
Viitasammakon uhanalaisuus ja lainsäädäntö.....	3
Selvitysalue.....	4
Selvitysmenetelmät ja havainnot.....	4
Yhteenveto.....	8
Lähteet ja kirjallisuus.....	9

Johdanto

Tämä selvitys on tehty Asikkalan Ruotsalaisen rantaosayleiskaavan tarpeisiin. Selvityksessä keskitytään viitasammakon (*Rana arvalis*) potentiaalisten elinympäristöjen kartoittamiseen. Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi-portaaliin ei ole merkitty aiempia havaintoja lajin esiintymisestä selvitysalueella (tilanne 23.4.2024).

Viitasammakon elinympäristöt

Viitasammakon (*Rana arvalis*) elinympäristöjä ovat suot, vesistöjen rannat, lammikot, ojat, kosteikot, rantaluhdet, sekä kosteat niityt ja metsät. Laji elää sekä vesi- että maaympäristössä. Kutu tapahtuu keväällä vedessä, jonka jälkeen sammakot nousevat maalle ja viettävät kesän maaympäristössä. Syys-lokakuussa ne palaavat vesistöihin talvehtimaan. Talven viitasammakko viettää nykytiedon mukaan horroksessa vesialueiden pohjamutaan kaivautuneena ja mahdollisesti myös maakoloissa. Viitasammakko on varsin paikkauskollinen, eikä lähde kauaksi kutualueeltaan.

Saarikiven (2017) mukaan lajin esiintymispaikoilla lisääntymispaikaksi voidaan tulkita ne vesialueen osat, joissa koirailla on lisääntymisreviirit, joissa pariutuminen ja kutu tapahtuvat ja joissa nuijapäät elävät. Soidintaminen riittää osoittamaan lisääntymispaikan olemassaolon. Levähdyspaikkaan kuuluvat päivälepopaikat esim. kasvillisuuden suojissa ja talvehtimispaikat sekä maa- että vesiympäristössä. Kutualueilla olevia talvehtimispaikkoja lukuun ottamatta levähdyspaikat eivät kuitenkaan ole yksiselitteisesti määriteltävissä. Lisääntymis- ja levähdyspaikan välittömässä läheisyydessä tulee olla levähdyspaikaksi ja ravinnonhakuun soveltuvaa ympäristöä, jonka raja-
us on harkittava tapauskohtaisesti.

Viitasammakon uhanalaisuus ja lainsäädäntö

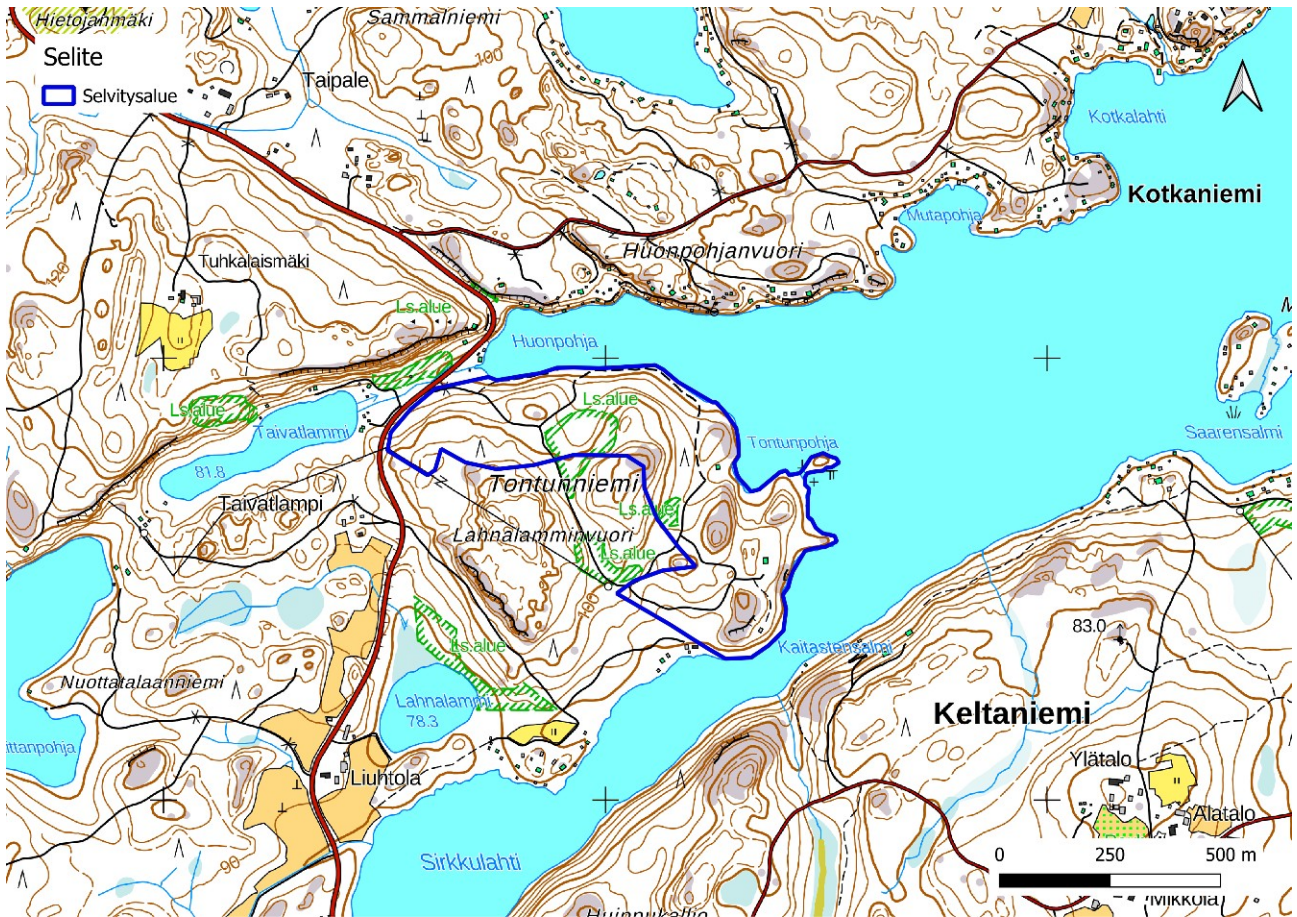
Viitasammakko (*Rana arvalis*) on Suomen vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnissa luokiteltu elinvoimaiseksi lajiksi (LC). Viitasammakko on luonnonsuojelulain rauhoitettu. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kiellettyä on rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden:

- 1) tahallinen tappaminen tai pyydystäminen;
- 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; ja
- 3) yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinän kannalta tärkeillä paikoilla. --

Viitasammakko on Suomen kansainvälinen vastuulaji lajin säilyttämistä koskien; laji mainitaan EU:n luontodirektiivin liitteessä IV, jolloin lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Selvitysalue

Selvitysalue sijaitsee Asikkalan Tontunniemen alueella. Selvitysalueen pinta-ala on noin 27 ha. (KUVAT 1-2).

KUVA 1. Selvitysalueen sijainti merkittynä sinisellä. (Kartta: Maanmittauslaitoksen aineistoa 04/2024).

Selvitysmenetelmät ja havainnot

Viitasammakolle soveltuvia elinympäristöjä arvioitiin ensin esiselvitystyönä kartta- ja ilmakuvatarkasteluiden pohjalta ja näille alueille kohdennettiin arvio maastossa. Viitasammakon elinympäristöksi arvioitiin selvitysalueella karttatarkastelun perusteella soveltuvan yksi alue, jossa esiintyi riittävästi vesikasvillisuutta. Alue on osoitettu kartalla vihreällä kuvassa 2. Alueelle tehtiin maastotarkastelu 13.5.2024 luontokartoittaja (EAT), miljöösuunnittelija (ins. AMK) Henna Koskisen toimesta. Tarkastelu tehtiin jalkaisin näkö- ja kuulohavainnot tehdessä.

KUVA 2. Selvitysalue merkittynä sinisellä. Vihreällä alue, jonne karttatarkastelun perusteella kohdennettiin viitasammakon potentiaalisen elinympäristön maastotarkastelu. (Kartta: Maanmittauslaitoksen aineistoa 04/2024).

Sää oli maastotarkastelun aikaan 13.5.2024 keskipäivällä tyyni ja lämmin (+17°C). Maastotarkastelussa alueella ei havaittu merkkejä sammakoiden esiintymisestä. Ääntelyä ei kuulunut eikä kutua havaittu. Alueen maaympäristö oli kuivahkoa varvikkoa ja rantapenger jyrkähkö. Havaintojen perusteella alueen arvioitiin olevan epätodennäköistä viitasammakon esiintymisaluetta. (KUVAT 3-6).

KUVA 3. Oikeassa reunassa alue saaren ja mantereen välissä, jonne karttatarkastelun perusteella kohdennettiin viitasammakon potentiaalisen elinympäristön maastotarkastelu.

KUVA 4. Alue saaren ja mantereen välissä, jonne karttatarkastelun perusteella kohdennettiin viitasammakon potentiaalisen elinympäristön maastotarkastelu.

KUVA 5. Ympäristöltään alue oli kuivahkoa varvikkoa.

KUVA 6. Kivikkoista ja jyrkkäpiirteistä rantaa tarkastelualueen eteläpuolella.

Yhteenveto

Esiselvitystyönä tehdyn karttatarkastelun perusteella arvioitiin selvitysalueella sijaitsevan yksi potentiaalinen viitasammakon elinympäristö, jonne kohdennettiin maastotarkastelu. Alue on osoitettu kartalla vihreällä kuvassa 2. Maastotarkastelun perusteella arvioitiin alueen olevan epätodennäköistä viitasammakon esiintymisaluetta.

Padasjoella 21.5.2024

Henna Koskinen
luontokartoittaja (EAT)
miljöösunnittelija (ins. AMK)

Lähteet ja kirjallisuus

Kuvat 1 ja 2: Maanmittauslaitoksen aineistoa 04/2024

Kannen kuva: Selvitysalueen rantaa Tontunpohjan kohdalla.

Valokuvat: Henna Koskinen 13.5.2024

Luonnonsuojeluasetus. 31.11.2023/1066 Liite 6. Uhanalaiset lajit.

Ympäristöministeriö. 14.12.2023

Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20231066>

Luonnonsuojelulaki. 5.1.2023/9 muutoksineen.

Ympäristöministeriö. 1.6.2023.

Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230009>

Mäkelä, K. ja Salo, P. 2023. **Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle.** 2. Korjattu painos. Suomen ympäristökeskus SYKE. 374 s.

Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-5640-3>

Suomen Lajitietokeskus

Saatavilla: www.laji.fi

Suomen Ympäristökeskus SYKE. Ympäristöhallinnon verkkopalvelu. **Luontodirektiivin lajiesittelyt.**

Viitasammakko.

Saatavilla: <https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Viitasammakko.pdf>

Saarikivi, J. 2017. **Viitasammakko** (*Rana arvalis* (Nilsson, 1842)). Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim). 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. s. 90–96. Suomen Ympäristö 1/2017. Ympäristöministeriö.

Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4638-1>

Miljösuunnittelu
Henna Koskinen

Padasjoki

puh. 040 757 6122

miljoosuunnitteluhk@gmail.com

www.miljoosuunnittelu.fi